

LIBERETA'

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatak k časopisu Sindikata Italijanskih umirovljenika Spi-Cgil Fjk na hrvatskom
spi.cgilfvg.it

Edizione in croato di Liberetà Fvg Anno 27 - Numero 1 - Luglio 2022 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

JAVNO ZDRAVSTVO, ZAUSTAVITI NJEGOVO URUŠAVANJE

Povećanje lista čekanja, odlazak osoblja, kritični manjak liječnika opće prakse, zatvorena liječnička straža. Nastavlja se bitka Spi-a i Koordinacije zdravstva FVG protiv politika desnog centra

**ZABRINUTOST
RASTE:
PRIKUPLJENO
15 000 POTPISA**

Zdravstvo u FVG sve lošije i lošije, Spi Cgil kaže dosta

di Roberto Treu Generalni tajnik Spi Cgil Fvg

Situacija u kojoj se svi nalazimo vrlo je složena i vrlo zabrinjavajuća: pandemija, iako djelomično ublažena zahvaljujući cjepivima, i dalje je vrlo prisutna; rat u Ukrajini uzrokuje tisuće mrtvih i ranjenih, uništava gradove, uzrokuje ozbiljne posljedice na opskrbu energijom, rast cijena, inflaciju preko 7%.

Stanje okoliša se svakim danom pogoršava. Kupovna moć plaća i mirovina svakodnevno se urušava. Osim toga, ne postoji mjera kojom bi se pobijedio prekarijat ili utaja poreza.

U tom je kontekstu CGIL, jedina sindikalna organizacija koja je to učinila, or-

ganizirala dva velika nacionalna događaja, 17. lipnja u Bologni s umirovljenicima i sljedećeg dana u Rimu s radnicima kako bi zatražili novi i drugačiji model razvoja, veću zaštitu radnika i umirovljenika, odlučno djelovanje za postizanje primirja i mira.

I odlučili smo da nećemo stati: mobilizacija članova će nastaviti podržavati naše prijedloge i u pogledu novog zakona o proračunu, tako da sadrži sve one potrebne i neodgodive mjere reforme i potpore, dobro iskorištavajući europska sredstva iz NPOO (nacionalni plan oporavka i otpornosti, op. pr.). Čak i na regionalnoj razini,

od regionalne vlade koje ima još stotine milijuna za potrošiti, tražimo da budemo uključeni u odluke o korištenju sredstava kako bismo dobili investicije usmjerene na uravnotežen razvoj Furlanije-Juljske krajine (FVG). Konkretno, sadašnjim odlukama o zdravstvu i socijalnoj politici definiramo koju ćemo razinu usluga imati u budućnosti. Stoga je potpuno samovoljno upravljanje regionalnog pročelnika neprihvatljivo: zakoni i direktive u suprotnosti s nacionalnim smjernicama, u suprotnosti sa stvarnom promjenom koja ima za cilj izgradnju, jačanje, modernizaciju i integraciju socijal-

nih i zdravstvenih usluga na teritoriju, koje su temeljne za novi model zdravstvene skrbi blizak ljudima, što je naznačeno i u NPOO.

Neuspjeh najgore socijalne i zdravstvene politike u povijesti FVG plaćaju svi građani, počevši od onih starijih i najugroženijih. Beskrajne liste čekanja, vrlo ozbiljan manjak liječnika opće prakse, zakrčene hitne službe, rezovi u mrežama bolnica koji prisiljavaju ljude da idu smjesta na mjesto, čak i zatvaranje medicinskih službi, i mogli bismo tako nastaviti unedogled. Toliko da je od izvrsnosti u zdravstvu, kakvu je imao prije samo četiri godine, Fvg pao na dno

ljestvice u Italiji. Sve kako bi se potaknulo davanje usluga privatnih subjekata: ideološki izbor vlade desnog centra, protivan cilju javnog i univerzalnog zdravlja! Spi je uključen u ovu tešku bitku: uz nas preko osamdeset profesionalnih i dobrovoljnih udruga, cijeli CGIL, na regionalnoj i nacionalnoj razini. Nećemo dopustiti da se jedna od najvažnijih društvenih reformi okrene naglavačke. Nastavit ćemo s dijeljenjem letaka i demonstracijama jer sada je moguće i potrebno imati zdravstveni sustav izgrađen na potrebama ljudi, a ne na profitu privatnih domova za starije osobe.

OVDJE FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

Javno zdravstvo, zabrinutost raste

15 tisuća potpisa za zaustavljanje urušavanja

► *Povećanje lista čekanja, odlazak osoblja, kritični manjak liječnika opće prakse, zatvorena liječnička straža. Nastavlja se bitka Spi-a i Koordinacije zdravstva FVG protiv politika desnog centra*

Mračna vremena za zdravstvo u Furlaniji-Juljskoj krajini. Iako bi 2022. trebala biti godina povratka u normalu, negativni trend našeg javnog zdravstva nažalost se nastavlja. Auz zabrinutost sindikata i radnika, iscrpljenih kroničnim nedostatkom kadra, raste i zabrinutost građana. Petnaest tisuća građana, nakon preko 9.500 potpisa koje je u Trstu prikupio Spi, reklo je dosta i odlučilo uputiti snažan signal za uzburu, potpisujući peticiju za javno zdravstvo koju promiče Koordinacija zdravstva FVG (koja uz Spi i Cgil uključuje još 85 udruga) i koja je prošlog 23. lipnja predana Regionalnom vijeću. Cilj peticije je zaustaviti urušavanje onoga što se do prije nekoliko godina smatralo jednom od najboljih regionalnih zdravstvenih usluga u Italiji. Pad koji je svima vidljiv: čekanja koja u nekim slučajevima debelo premašuju godinu dana, snažno smanjenje onkoloških operacija, odlazak liječnika opće prakse koji ostavlja nepokrivene sve veće prostore regije, posebice rubne, medicinske straže koje ostaju nepokrivene, hitne službe koje se nakon Covid pustinja vraćaju u redovnu gužvu jer postoji nedostatak ambulanata i zavoda, liječnici

i medicinske sestre i drugi stručnjaci koji bježe u privatni sektor, nema plana za godišnji odmor za ljeto koje nagovještava da će biti vrlo komplicirano, također zahvaljujući ponovnom porastu zaraza u lipnju. Ono što zabrinjava je brzina urušavanja zdravstvenih usluga i nepostojanje političkih odluka, počevši od zapošljavanja i natječaja, koji bi mogli preokrenuti trend. Kao što je nedopustivo i samovoljno upravljanje Regionalnog vijećnika za zdravstvo Riccardia, usmjereno na sve širu privatizaciju usluga. Bez interesa za sučeljavanje, potpredsjednik Regionalne vlade na kritike odgovara poricanjem dokaza. Učinio je to čak i kada je senzacionalnom gestom njegova vlastita

regionalna uprava odbacila dokumente koje su predstavila tri zdravstvena tijela, Burlo Garofolo i Cro (Centar za onkološka istraživanja), što je potom zahtijevalo hitnu ispravku. Riccardi je minimizirao, govoreći o tehničkom problemu, ali bilo je očito da je došlo do kratkog spoja.

Zahtjev peticije i Koordinacije zdravstva, kojima se pridružuju Cgil i Spi, na različitim razinama, je da se pokrene politika ponovnog oživljavanja javnog zdravstva. Zapošljavanje, izvanredni plan smanjenja lista čekanja, uključivanje gradonačelnika, radnika i građana u odabire javnozdravstvene politike, transparentniji kriteriji manje podložni financijskim parametrima kod ocjenjivanja generalnih direktora: to su najhitnije

mjere. No, potrebna nam je i strateška vizija, usmjerena prema budućnosti regije u kojoj raste prosječna starost, a nažalost i nejednakosti, sa sve većim brojem građana koji se žale na velike prepreke i nejednakosti u pristupu zdravstvenim uslugama. Strategija obvezuje korištenje resursa NPOO-a za financiranje velikog plana ulaganja u teritorijalne usluge: zavodi, domovi, bolnice i patronažne sestre, telemedicina, integracija između zdravstvenih usluga i usluga kućne njege u općinama. To nije knjiga snova, radi se o ostvarivim ciljevima. No to je ostvarivo jedino ako priznamo da je situacija ozbiljna i da je potrebna promjena smjera, počevši od jačanja uloge i usluga zavoda za javno zdravstvo.

S lijeve strane trenutak sa gradske skupštine 11. travnja u kazalištu Miela, s tajnikom trščanskog CGIL-a Micheleom Pigom i tajnikom Spi Fvg Robertom Treuom. Dolje, demonstracija Koordinacije za obranu javnog zdravlja Fvg prošle veljače pred Regionalnim vijećem.

Smijanje je dobro za zdravlje

Zaigrajte, ali ne okrećite leđa. Humor, glazba i društveni angažman originalni su recept koji je odabrao Spi-Cgil kako bi nevolje zdravstvene skrbi donio na trgove regije, uz pomoć profesionalnih glumaca i glazbenika. Turneja mini predstava, koja je započela u nekim od najnaseljenijih trščanskih dijelova, nastavila se u pokrajini Udine, na trgovima Palmanova i Tolmezzo.

IZLAGANJE POVJESNIČARA MAURA GIALUZA O SUKOBU U UKRAJINI

Evo tko plaća posljedice rata

► **Teške ekonomske posljedice za umirovljenike i radnike. Situacija je složenija nego što se čini**

Mauro Gialuz

Objavljujemo izlaganje o ratu u Ukrajini Maura Gialuza, predsjednika Regionalnog instituta za povijest otpora i suvremenog doba u Fvg.

* * *

Neke ocjene o učincima »nepravednog« rata u Ukrajini. Sada je utvrđeno da su Putin i ruski aparati moći počinili ozbiljnu pogrešku i s vojnog gledišta, misleći na slab otpor i blagonaklon prijem velikog dijela stanovništva, oboje vjerujući u »mlaku« reakciju - mimo proklamacija - zapadnog svijeta kao što se dogodilo 2014. s okupacijom Krima. Zelenskij i ukrajinska vlada,

potaknuti vidljivom gospodarskom i vojnom pomoći SAD-a i NATO-a te masovnim i progresivnim širenjem gospodarskih sankcija koje je usvojila većina NATO-a i zemalja liberalne demokracije, propagirali su i širili poruku brzog sloma Rusije i neizbježne i munjevite ukrajinske pobjede.

EU je, nakon trenutne i potrebne osude invazije, odlučila, na očito gotovo jednoglasan način, podržati američku i NATO strategiju progresivnog slanja oružja osim pravednog povećanja ekonomskih sankcija.

Zabrinjavajuće je i ozbiljno da EU nije odabrala, ili ba-

rem pokušala, biti »ujedinjena« treća strana koja je u potrazi za prekidom vatre i traženjem puta do mira. Francuska i Njemačka isprva su pokušale slijediti različite putove, ali vrlo uvjetovane, posebno Francuska koja je bila ograničena nacionalnom situacijom. U Italiji je Draghi, zahvaljujući uvjerenom i unitarnom konsenzusu Demokratske stranke, nametnuo svojoj neusklađenoj Vladi i Parlamentu, koji su lišeni svoje funkcije »prirodnog« sjedišta rasprava i vanjsko-političkih odluka, da slijedi liniju najuvjerenijih izvršitelja američkih stajališta i da bude kontrolor njemačkih ili francuskih napasti da zauzmu manje usklađene stavove i mjere.

Nažalost, nakon više od 130 dana rata, rusko gospodarstvo još nije propalo. Kao dokaz, danas 1 dolar vrijedi 54 rublje, 20. veljače je vrijedio 75 rublji, dostigao je vrhunac od 138 rublji 3. ožujka. Euro vrijedi 69 rublji, prije je vrijedio 85 a 3. ožujka je vrijedio 157. Kinesko-ruski-antiza-

padni BRICS blok također poprima konkretniji oblik i konsolidira se, prepun nepredvidivih i mogućih negativnih posljedica.

Njemačka, Francuska i Italija dramatično se nose s problemima koji se nameću proizvodnom sustavu i ljudima, od progresivnog odricanja od ruskog plina i nafte te teškog i dugog puta do izgradnje alternativnih rješenja. Draghi je sklopio sporazume o skromnoj i ne trenutačnoj opskrbi plinom s Alžirskom, Katarom, Kongom, Egiptom, zemljama kojima upravljaju diktatori s metodama gušenja osobnih i političkih sloboda... Većina svjetskih energetske resursa nalazi se u područjima

kojima ne upravljaju liberalne demokracije. U Italiji milijuni umirovljenika, ljudi koji rade s fiksnim ili nesigurnim primanjima već trpe teške i nepodnošljive ekonomske posljedice kojima je suđeno da se pogoršavaju i traju dugo. Stranke, sve sa malom reprezentativnošću obzirom na postojeće razine apstiniranja birača, politički komentatori i analitičari, mediji, svi oni se čine više zainteresirani za preokret političkog okvira, često iz individualnih interesa, i za proučavanje strategija za manje pobjede ili poraze na sljedećim izborima.

Posljednje razmatranje: medijski sustav, zasigurno talijanski, potpuno se i nepristojno uskladio s kanonima prosuđivanja, s interpretativnom linijom stvarnosti koju su nametnuli SAD i NATO, toliko da je zamaglio čak i riječi pape Franje, osuđujući kao antizapadne i za antiatlantizam i izdaju vrijednosti sve one koji složenost aktualne situacije pokušavaju protumačiti na manje shematski način.

Mauro Gialuz

Spi i izbjeglice

Spi CGIL podržava pomoć i prihvat izbjeglica iz Ukrajine, kao i ista prava za izbjeglice iz bilo kojeg rata i s bilo kojeg mjesta u svijetu iz kojeg dolaze.

Socijalist sa CGIL-om u srcu Napustio nas je Giobatta Degano

Otišao je na prstima, s onom rezerviranošću koja ga je oduvijek karakterizirala. Giobatta Degano je bio takav: čovjek koji je više volio rad iza scene, odgovornost izbora, primat organizacije. To su kvalitete koje je CGIL-u donio u miraz, od prvih iskustava u sindikatu komunikacija do čelnih pozicija u Udinama, u regionalnom CGIL-u, u Spi-u, koji je vodio od 1996. do 2004. Prije tri godine tugovao je smrt svoje supruge Rite: kako bi joj pomagao tijekom bolesti smanjio je svoje obveze u zadrugi Pasian di Prato, kojom je Degano predsjedao dugo vremena. Iznenadna bolest uzela je i njega, iznenadivši mnoge koji su ga poznavali: Giobatta nije tražio rame za plakanje, otišao je u tišini, uz pomoć sina Emanuela, sestre i najuže obitelji.

„Želio bi da ga pamte kao socijalistu. Uvijek je s ponosom izražavao tu komponentu u CGIL-u, čak i u najtežim vremenima, poput onih referenduma o indeksaciji plaća (scala mobile). Tada je pobijedila linija PSI, a ne ona PCI i CGIL. Sukobi su bili teški, ali on se nije suzdržao: imao je dosljednost, kulturu i sposobnost da CGIL stavi na prvo mjesto“. Gino Dorigo, suputnik u mnogim bitkama, sjeća ga se ovako. Sa žaljenjem koje se ne odnosi samo na ljudsku razinu. «Titte je - objašnjava Dorigo - bio netko tko je uvijek znao što govori. Nije slučajno što je obnašao mnoge visoke dužnosti: jer je bio čovjek dijaloga i posredništva, ali koji je znao biti poštovan i biran. Za CGIL, nikad za sebe.»

PRIHODI, ALARMANTNO STANJE

Obrana kupovne moći

Manje poreza na mirovine!

► *Ni u jednoj većoj zemlji EU nema poreznog opterećenja kao u Italiji. Najviše su penalizirani prihodi ispod 1500 eura.*

Počnimo s brojkama, samo da bude jasno. Preciznije, krenimo od onih 1500 eura mjesečne mirovine, ispod koje se razine, podsjetimo, nalazi gotovo svaki drugi umirovljenik čak i u bogatoj Furlaniji-Julijskoj krajini.

Ako nam je mirovina 1.500 eura bruto, što pomnoženo s trinaest mjeseci iznosi 19.500 eura, plaćamo preko 3.300 eura poreza (bez dodatnih regionalnih i općinskih poreza). Tako naših 1500 eura bruto postane nešto više od 1200 eura neto, da bude dovoljno za stanarinu, pričuvu, račune, kupovinu. Porez ne plaćaju samo oni koji se zaustave na 8500 eura bruto primanja, dakle manje od 700 eura mjesečne mirovine. Porezi su visoki i za mirovine od tisuću eura, na koje poreznicima u godinu dana ostavimo gotovo 1400 eura.

NAJGORI U EUROPI. Gore navedeni podaci čine talijanske porezne vlasti kao one koje najviše penaliziraju umirovljenike: u bilo koju drugu zemlju da odete, Francusku, Njemačku, Ujedinjeno Kraljevstvo, Španjolsku, porezi na mirovinska primanja znatno su niži. Ovdje zapravo porezna uprava lijevom rukom uzima natrag gotovo 20% onoga što INPS plaća desnom rukom. Definitivno previše, po-

gotovo ako posljedice svega toga plaćaju i umirovljenici s primanjima koja im jedva jamče egzistenciju. Zbog toga se SPI-CGIL ponovno mobilizirao kako bi zatražio od vlade hitne mjere za podršku kupovnoj moći mirovina. Ugroženi, ne samo poreznim opterećenjem, već i rastom cijena koje ove godine, kako objašnjavamo na stranici 2, u prosjeku rastu od 6-7%. Prosvjedi od 17. lipnja u Bologni, u kojima je sudjelova-

lo više od 100 umirovljenika iz Furlanije-Julijske krajine, poslužili su za ponovno pokretanje velike teme poreznog opterećenja, uoči još jednog nacionalnog događaja, onog koji je CGIL organizirao u Rimu 18. lipnja. **TKO IZBJEGAVA PLAĆANJE POREZA A TKO NE.** Podaci o poreznim prihodima u Italiji pokazuju da 85% poreza dolazi od zaposlenih i umirovljenika. Dakle, velika većina poreznog tereta pada na njihova pleća.

U preostalih 15% nalazi se cijeli svijet samozapošljavanja i prihoda od kapitala. Raspodjela ne bi bila tako neuravnotežena da su porezne vlasti uspjele povratiti barem dio od onih 130 milijardi poreza i doprinosa koje je nagrizlo plaćanje na crno i neprijavljeni rad: neprijavljeni prihodi koji ne doprinose financiranju zgrada, bolnica, cesta, javnog stanovanja, javnih usluga. Nedopustivo je da uz ovako visoke poreze za radnike i umirovljenike postoji toliko utaje poreza i doprinosa koji se oduzimaju od riznice i socijalnih ustanova.

INFLACIJA. Dodatna šteta je izopačeni učinak inflacije na poreze.

Učinak koji se naziva fiskalni odljev: kada se mirovine povećavaju kako bi se nadoknadila inflacija, riskiramo plaćanje više poreza jer porezne stope rastu. No, platežna moć mirovina je u zastoju. Porez na inflaciju koji se mora vratiti umirovljenicima.

Ovako inflacija pojede gotovo polovicu trinaeste godišnje mirovine

**ŽIVOTNI
TROŠKOVI 2022**

+7%

**POVEĆANJE
MIROVINA 2022**

+1,7% (privremeno)

+1,9% (trajno)

Nalet inflacije guta 5% kupovne moći naših mirovina: to je razlika u stopi revalorizacije primijenjenoj 2022. u iznosu od 1,7% (koja će se u usklađivanju krajem godine uskladiti na 1,9%) i prosječnog povećanja troškova života od gotovo 7%. Mirovina od tisuću eura, realno, mjesečno vrijedi oko 50 eura manje, što pomnoženo s 13 čini 650 eura: više od pola trinaeste mirovine. Da bi se dobilo nedostajućih 5%, morat ćemo pričekati do 2023., kada će stopa inflacije iz 2022. postati temelj za izračun povećanja. A jedina mala pomoć u ovom trenutku je bonus od 200 € isplaćen u srpnju. Bonus koji je dodan četrnaestoj mirovini, za mirovine do oko 1050 €. Ovogodišnjoj penalizaciji pridodaju se one nastale od 2012. naovamo uslijed neizvršenih ili smanjenih revalorizacija mirovina.

Otuda i zahtjev Spi-a da se četrnaesta isplata mirovine proširi na mirovine u iznosu do tri minimalne (1573 eura bruto) i poveća onima koji je već primaju.